

Algorytmy arytmetyczne, liczby pierwsze i szybka transformacja Fouriera

wszelkie prawa zastrzeżone
zakaz kopiowania, publikowania i przechowywania
all rights reserved
no copying, publishing or storing

Maciej Hojda

1 Zadanie nr 1 – liczby pierwsze

1.1 Rozkład na czynniki pierwsze

Zaimplementuj funkcję `czp(p)` która zwróci listę czynników pierwszych zadanej liczby naturalnej n . Zrób to rekurencyjnie sprawdzając podzielność liczby przez kolejne liczby naturalne (aż do $\sqrt{n}$) – rekurencja pojawia się, gdy liczba jest podzielna – wtedy uruchamiamy algorytm na jej dzielnikach, o ile nie są pierwsze.

1.2 Generacja liczb pierwszych

Zaimplementuj sito Eratostenesa aby wyznaczyć zbiór liczb pierwszych nie większych od danego p .

Algorithm 1 Sito Eratostenesa – `sera(p)`

```
- wejście: liczba naturalna  $p > 1$ .
1 niech  $x \triangleq [x_n]_{n \in \{2,3,\dots,p\}} := [1]_{n \in \{2,3,\dots,p\}}$ 
2 dla  $n := 2$  do  $\lfloor \sqrt{p} \rfloor$ 
3   jeśli  $x_n = 1$ , to
4     dla  $j := 2$  do  $\lfloor \sqrt{p}/n \rfloor$ 
5       niech  $x_{n \times j} := 0$ 
6 zwróć  $x$ 
- wyjście: tablica  $x$  dla której, jeśli  $x_j = 1$ , to liczba  $j$  jest pierwsza.
```

---

2 Zadanie nr 2 – największy wspólny dzielnik

2.1 Wyszukiwanie

Zaimplementuj funkcję szukającą największego wspólnego dzielnika dwóch liczb. Zrób to na dwa sposoby.

- Z wykorzystaniem rozkładu na czynniki pierwsze `aczp(x, y)`.
- Z wykorzystaniem algorytmu Euklidesa `aeuc(x, y)`.

Algorithm 2 Algorytm Euklidesa – `aeuc(x, y)`

```
- wejście: dwie liczby naturalne  $x, y$ .
1 jeśli  $y = 0$ , to zwróć  $x$ 
2 w przeciwnym wypadku zwróć aeuc(y, x mod y)
- wyjście: największy wspólny dzielnik liczb  $x, y$ .
```

2.2 Testy wydajności

Przygotuj procedurę testową do sprawdzenia czasu działania obu algorytmów. Niech $x = \prod_{i \in \{1, 2, \dots, 6\}} I_1(i) \times I_2(i)$, gdzie I_1 i I_2 to wektory kolejnych cyfr indeksu dwóch członków grupy. Dla x i dla kolejnych liczb naturalnych y uruchamiaj oba algorytmy. Zapamiętaj czas działania każdego algorytmu.

Procedurę uruchom ją dla K kolejnych liczb naturalnych, gdzie K jest największe takie, dla którego czas działania całej procedury testowej nie przekracza 5ciu minut. Uzyskane rezultaty wyświetl na wykresach zależności czasu działania (obu) funkcji od testowanej liczby y .

3 Zadanie nr 3 – probabilistyczne testy pierwszości

Zaimplementuj dwa algorytmy probabilistycznego testowania pierwszości

- test Fermata,
- test Millera-Rabina.

Test Fermata dla liczby p polega na wielokrotnym losowaniu liczby q takiej, że $q \in [2, 3, \dots, p)$, oraz q, p są względnie pierwsze. Następnie sprawdzamy, czy $q^{p-1} \bmod p = 1$. Jeśli nie, to liczba p nie jest pierwsza. Jeśli natomiast test wyjdzie pozytywnie dla wielu q , to liczba p prawdopodobnie jest pierwsza (im więcej testów, tym większe prawdopodobieństwo).

Test Millera-Rabina dla nieparzystej liczby $p > 1$ zaczyna się od przedstawienia tej liczby w postaci $p = 2^r \times q + 1$ (czyli od znalezienia r , a w konsekwencji q). Następnie wykonujemy:

- 1 losuj $a \in [2, p - 2]$
- 2 niech $x = a^q \bmod p$
- 3 jeśli $x \in \{1, p - 1\}$ to wracamy do pkt. 1
- 4 Powtarzaj $r - 1$ razy
- 5 $x := x^2 \bmod p$
- 6 Jeśli $x = p - 1$ to zwróć: prawdopodobnie pierwsza
- 7 zwróć: złożona

Przedstawioną procedurę potwarzamy wielokrotnie. Każde powtórzenie, które nie stwierdza, że liczba p jest złożona zwiększa prawdopodobieństwo, że jest ona pierwsza.

4 Zadanie nr 4 – szybka transformacja Fouriera

Zaimplementuj poznany algorytm wyznaczania szybkiej transformacji Fouriera. Zademonstruj działanie algorytmu dla zadanego sygnału (ciągu liczbowego) wyświetlając wykres częstotliwości.

Przetestuj procedurę dla sumy kilku sygnałów sinusoidalnych (po dyskretyzacji) o różnych częstotliwościach, np. dla $y(t) = 5\sin(t) + 3\sin(2t) + 5\sin(5t)$.

5 Zadanie nr 5 – filtracja

Wykorzystaj szybką transformatę Fouriera do filtracji zadanego sygnału – tzn. usunięcia wybranych częstotliwości. Wykonaj następujące czynności:

- wczytaj próbki sygnału,
- zastosuj okno czasowe Hanninga (pomnóż transformowane próbki przez $\frac{1}{2}(1 - \cos(\frac{2\pi n}{N-1}))$, gdzie N to liczba próbek, a n to numer próbki),
- wykonaj szybką transformację Fouriera,
- usuń wybrane częstotliwości,
- wykonaj odwrotną szybką transformację Fouriera w celu odtworzenia sygnału w dziedzinie czasu.

6 Zadanie nr 6 (opcjonalne) – filtracja sygnałów dźwiękowych

Zastosuj szybką transformację Fouriera do filtracji (odszumiania) plików dźwiękowych. **Uwaga:** podziel sygnał na (fragmentami zachodzące na siebie) części.